

[Udenrigsministeren]

Wien er genoptaget efter planen, og det er vigtigt, at forberedelserne til CSCE-opfølgningsmødet i Madrid fortsætter.

Det er naturligt at stille spørgsmål om, hvorvidt Afghanistanssituationen efter regeringens opfattelse i væsentlig grad har påvirket den sikkerhedspolitiske situation i det nordiske område, herunder specielt for Danmark. Det er klart, at udviklingen i Afghanistan har ført til en særlig omhyggelig iagttagelse af situationen i det nordiske område netop med henblik på at konstatere, hvorvidt udviklingen opviser politiske eller militære ændringer i det hidtil kendte billede. Dette synes ikke at være tilfældet. Dog vil jeg ved denne lejlighed gerne sige, at det tjener ikke noget berettiget formål at søge at så tvivl – gennem udenlandske pressekampagner eller på anden vis – om kontinuiteten og fastheden i de nordiske NATO-landes sikkerhedspolitik. At bevare afspænding og stabilitet i dette område er ikke blot en national dansk interesse, men en vigtig fælles interesse i Øst-Vest-sammenhæng. Det er ikke her lejligheden til at drøfte enkeltheder i en kommende dansk forsvarsordning. Den sovjetiske invasion i Afghanistan har ikke direkte indvirkning på vore nationale forsvarsovervejelser, men den tjener til at understrege betydningen af stadig årvågenhed og et troværdigt allianceforsvar, et allianceforsvar, hvori Danmark må indgå som led i forsvaret af det ansvarsområde, der er afstukket i NATO-traktaten, og med den vægt, som vor økonomiske formåen tillader. Uanset de faresignaler, som situationen i og omkring Afghanistan hejser, må forholdet mellem Øst og Vest anses for ikke fundamentalt at have ændret sig siden NATOs oprettelse, og Danmarks NATO-medlemskab udgør efter regeringens opfattelse fortsat et helt klart grundlag for landets sikkerhedspolitik. Det er i det politiske samarbejde og sammenholdet inden for alliancen, den egentlige styrke ligger. Og det er heri, forudsætningen for at komme videre ad afspændingens vej hviler. Jeg føler mig overbevist om, at dette syn deles af et overvældende flertal i dette ting.

Lasse Budtz (S):

Sovjetunionens invasion i Afghanistan er en helt klar overtrædelse af alle internationale regler og love om ikke-indblanding i andre

landes interne forhold. På denne baggrund skal det siges ganske klart og således, at det ikke kan misforstås, at socialdemokratiet fordømmer Sovjets handle måde. Jeg ved godt, at man kan finde andre eksempler i nyere tid på andre stormagters indblanding i andre landes interne forhold med militære midler, men dette er jo på ingen måde nogen undskyldning for Sovjet. Et tyveri bliver jo heller ikke mere undskyldeligt, fordi man er flere om det.

Der er tale om en krystalklar krænkelse af et andet lands suverænitet, og at invasionen ikke er sket med det afghanske folks vilje, understreges med al ønskelig tydelighed af de sidste dages begivenheder. Sovjet har påtaget sig et meget alvorligt ansvar, fordi invasionen har rokket ved balancen og bragt afspændingsbestræbelserne i fare.

Det er nærliggende at spekulere på, hvorfor Sovjet foretog denne handling, og hvordan man kunne tro, at man kunne slippe godt fra det uden en fordømmelse fra den øvrige verden. Afstemningerne i FN har fastslået, hvordan også udviklingslandene ser på det. Man kan måske finde en vis tilfredsstillelse i denne næsten enstemmige fordømmelse, men det tragiske er jo, at denne fordømmelse samtidig understreger, i hvor høj grad afspændingen er bragt i fare.

Når alt dette er sagt, bør det straks tilføjes, at nu gælder det om at prøve at inddæmme krisen, således at den ikke breder sig, og her kan selv et lille land som Danmark med dets begrænsede indflydelse også yde sit bidrag i internationale organisationer.

Det forekommer mig, at EF-landenes udenrigsministre tog et godt og et sundt initiativ, da de på ministermødet i Rom for ganske nylig foreslog, at man internationalt skulle forsøge at få fastslået Afghanistans neutralitet. Dette blev øjeblikkeligt afvist fra sovjetisk side, hvilket utvivlsomt skyldes, at man i Kreml har anset og stadig anser Afghanistan for at være en del af det sovjetiske interesseområde. Det kan der måske være en vis historisk baggrund for, det skal ikke nægtes, men det ændrer intet ved selve den kendsgerning, at man med væbnet magt har tiltvunget sig kontrollen over en nabostat, der nok havde en samarbejdsaftale med Sovjet, men som ikke på nogen måde var bundet til Sovjet ved et pagtsystem som f.eks. Warszawapagten.